

EDITORIAL

Anti-imperyalista nga armadong pagbato ang kinahanglan sa bug-os nga kalibutan

Agud ipabilin kag pasangkaron ang pang-ekonomiya kag pampolitika nga interes sini sa Middle East, todo-todo subong ang paghatag sang imperyalismong US sang ayuda militar sa Zionistang Israel agud sumpuon ang paghimakas sang pumuluyong Palestino para sa pungsodnon nga kahilwayan. Sa sayop nga pagpati nga lubos nga mapaslaw ang determinasyon sang pumuluyong Palestino nga magbato, ginbuyok kag ginsuportahan sang US ang wala untat nga pagpamomba sang mga Zionista sa Gaza nga nagpatay sa masobra 10,000 Palestino, kabahin ang masobra 4,100 ka kabataan. Nahulom sa dugo sang pumuluyong Palestino ang kamot sang imperyalismong US kag Zionistang gubyrerno sang Israel.

Todo-bubo ang suporta sang US sa Zionistang Israel sa henosidyo batuk sa pumuluyong Palestino sa porma sang bag-o nga \$14.5 bilyon nga ayuda militar, paglatag sang mga barkong pang-gyera sa Mediterranean Sea, pagpalupad sang Reaper drones, kag iban pa nga pagpasilabot. Agud nga putson sa salsa-lon ang Israel, ginapaandaman kag ginaigo sang US ang mga pungsod kag pwersa nga nagapakig-ugyon sa pumuluyong Palestino, pareho sang

Iran kag Lebanon. Ginbomba sang US ang kasikbit nga pungsod Syria.

Ang pagpangdugmok sang US, katimbang ang Zionista sa Israel, sa paghimakas sang pumuluyong Palestino ang kabahin sang kontradiksyon sa tunga sang imperyalismo kag mga pigos nga pumuluyo nga nagahandum sang pungsodnon nga kahilwayan. Partikular nga katuyuan sang imperyalismong US nga ipabilin ang gahum sini sa Middle East paagi sa gubyrernong Israel, agud pangapinan

ang interes sini sa rekurso sa lana sa rehiyon.

Sa pihak sang kamatuoran nga kasumpong nila ang pinakadako nga dambuhala nga may kapid-halimaw sa bug-os nga kalibutan—ang US-Israel—ginapakita sang pumuluyong Palestino ang sansalon nga panindugan, kaisog kag kahandaon sa sakripisyo, nga tapuson ang ila pagkapiyos, kag ipakigbato ang ila kinamatarung sa pungsodnon nga pagbuot sa kaugalingon. Kinahanglan nila nga panguyatan ang ila mga hinganiban agud batuan ang armado nga pagpanumpo batuk sa ila. Kung wala sila sang armado nga paghimakas, tubtob mintras sila nga magapabilin nga bilanggo sa kaugalingon nila nga duta.

Ang paghimakas sang pumuluyong Palestino ang kasugpon sang paghimakas sang sahing mamumugon kag pumuluyo sa bug-os nga kalibutan batuk sa manogpanghimulos kag mapiguson nga sistema sa idalom sang paghari sang imperyalismo. Pareho sang pumuluyong Palestino, kinahanglan sang tanan nga pigos nga sahi kag pumuluyo ang armado nga paghimakas, kasugpon ang ila mga kahublagan masa, agud batuan ang nagahari nga estado nga nagagamit sang armado nga kapintas agud ipabilin ang sistemang mapamigos kag mapanghimulos.

Sa madamo nga pungsod nga malakolonyal kag malapudal, ang armadong paghimakas sa porma sang pangmalawis-

gon nga inaway banwa agud nga palibutan ang kasyudaran halin sa kabukiran. Ginasulong ini katimbang ang malapad nga demokratikong kahublagan masa. Sa mga industriyalisado nga kapitalistang pungsod, ang tanan nga dayag nga paghimakas sang masang mamumugon kag anakbalhas ang paghanda sa isa ka armado nga insureksyon sa palaabuton para ibagsak ang burges nga estado.

Liwat nga ginpamatud-an sang pagdaug sang pumuluyong Palestino sa banas sang armado nga pagbato nga ang mga pumuluyo kag mga sahi nga naga-angkon sang pinakamapintas nga porma sang magpamigos kag pagpanghimulos ang pinakadeterminado nga nagasulong sang paghimakas para sa paghilway. Pareho sang mga Palestino, determinado man nga magbato ang mga pigos kag ginahimuslan nga mga sahi kag pumuluyo sa Pilipinas, India, Turkey, Myanmar, Kurdistan kag iban pa nga atrasadong pungsod ukon malakolonyal kag malapyudal. Sa mga pungsod nga ini, pinakamalala ang naagum nga kagutoman kag kaimolon sang mayorya sang pumuluyo. Nahibaluan nila nga wala na sang iban pa nga banas agud bag-uhon ang ila kapalaran kundi ang banas sang armado nga pagbato.

Pareho sa Palestine, indi maug-

daw ang kalayo sang armadong paghimakas, ang pinakamataas nga porma sang pagbato nga kinahanglan para dugmukon ang armadong reaksyunaryong estado kag tapuson ang pasista kag terorista nga paghari sini.

Sa nagkalain-lain nga bahin sang kalibutan, padayon nga nagadilaab ang mga protesta sang nilaksa ka pumuluyo agud tapuson ang brutal nga pagpanakop sa Palestine. Bilang pakig-ugyon sa pumuluyong Palestino sa armadong pagpakigsumpong sa teroristang estado sang Zionistang Israel, nagakadapat lang nga ilunsar sang mga armadong rebolusyonaryo sa nagkalain-lain nga bahin sang kalibutan ang mga taktikal nga opensiba para bunalan ang imperyalismo kag tanan nga nagasuporta sa henosidyo sa Gaza.

Samtang nagalunsar sang gyera sang pagpasilabot sa Middle East, ginapasingki man sang imperyalistang US ang mga kinagamo sa nagkalain-lain nga bahin sang kalibutan. Ginapasingki sang US ang banggianay sini sa mga karibal nga imperyalistang gahum sa pagpanguna sang China kag Russia. Sa Europe kag Asia, mangin sa Africa, wala-tuo nga mga gyera ang ginagatungan sang US. Ginasindihan kag pagagamiton nga rason sang US ang tanan nga ki-

nagamo nga pwede sini padilaabon sa nagkalain-lain nga bahin sang kalibutan agud pasangkaron ang sakop sang gahum militar sini kag hatagan sang kahigayunan nga magkamul sang ganansya ang mga kapitalistang militar sini.

Bag-o nagdilaab ang pagbato sang Palestine, ang 20 ka bulan nga gyera sa Ukraine ang sentro sang imperyalistang bungguanay sa tunga sang US kag mga alyado sini sa NATO kontra sa Russia. Sa Asia, padayon nga ginpadako sang US ang presensya militar sini agud palibutan kag hagiton ang karibal nga China. Ginasulsolan sang US ang paghamulag sang Taiwan sa China, ginahimo nga militarizado ang South China Sea paagi sa pagganoy sa mga alyado sa mga "war games," kag ginapabaskog ang tensyon sa tunga sang China kag Pilipinas.

Armadong rebolusyon ang pinaka-epektibo nga pamaagi agud nga pungan kag pahupaon ang mga gyera nga inter-imperyalista nga ginasindihan sang US sa nagkalain-lain nga bahin sang kalibutan, naga-guyod sa gagmay nga mga pungsod, kag nagadala sang dalagko nga kahalitan kag paantus sa ginatos ka milyon nga pumuluyo. Paagi sa armadong paghimakas sa Pilipinas kag paghaw-as sang mga papet nga tropa sang US, nagakapungan sang rebolusyonaryong kahublagan ang pagdilaab sang gyera; kag kung indi mapungan, sigurado nga panginpuslan agud ilabi nga mapabaskog kag mapasangkad ang armado nga rebolusyon.

Sa pagpamuno sang Partido, bug-os ang kabubut-on sang sahing mamumugon kag masa sang pumuluyong Pilipino nga isulong ang armado nga pagbato. Determinado ang mga rebolusyonaryong pwersa nga padayon nga pabaskugon ang BHB kag isulong ang inaway banwa agud nga tapuson ang imperyalistang pagpamigos, agawon ang gahum pampulitika kag tukuron ang bag-ong demokratikong gubyrno sang pumuluyo kag magapamuno sa pungsod padulong sa hilway kag masanag nga palaabuton.

AB

 <p>Tuig LIV No. 21 Nobyembre 7, 2023</p> <p>Ang Ang Bayan ginabantala sa lenggwahe nga Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray, Ingles kag Espanyol. Nagabaton ang Ang Bayan sang mga kontribusyon sa porma sang mga artikulo kag balita. Ginabuyok man ang mga bumalasa nga magpaabot sang mga saway kag rekomendasyon sa ikauwang sang aton pahayagan.</p>	<h2 style="text-decoration: underline;">Kaundan</h2> <p>Editorial: Anti-imperyalista nga armadong pagbato ang kinahanglan sa bug-os nga kalibutan 1</p> <p>Armado nga kadalag-an sa Gaza 3</p> <p>1 ka semana nga opensiba sa Myanmar, ginlunsar 4</p> <p>Gaza, ginhimo nga lulubngan sang mga bata 5</p> <p>15-anyos kag isa pa, ginlugos sang mga suldado 6</p> <p>250 pabrika sa Bangladesh, nagsira 6</p> <p>Mga protesta 6</p> <p>Sa malip-ot nga pulong 7</p> <p>Kagaruk sang BSKE 2023 8</p> <p>Luwason ang Cancabato Bay sa reklamasyon 9</p> <p>Paghari militar sang 8th ID sa Samar 10</p>
<p>Ang Ang Bayan ginabantala duha ka beses kada bulan sang Komite Sentral sang Partido Komunista ng Pilipinas</p>	
<p style="text-align: center;"> ang.bayan@cpp.ph</p>	

Armado nga kadalag-an sa Gaza batuk sa henosidyo sang Israel kag US

Pagkatapos sang 20 ka adlaw nga pagpaandam sang "todo-todo nga pagpanakop" sa Gaza, ginlusob sang limitado nga tropa sang Zionistang Israel ang na-aminhan nga bahin sang duta sang mga Palestino sadtong Oktubre 27. Sa kober sang malaparan nga pagpamomba nga nagatarget sa mga kable kg linya sang komunikasyon, lubos nga kahambugan nga nagsulod ang mga tropa nga sakay sang tangke, buldoser, *armored vehicle* kag iban pa nga sakalyan militar.

Ginsugata sila sang mga bomba, eksplosibo, mortar kag granada sang mga hangaway sang Izz ad-Din al-Qassam Brigades, ang armado nga pakpak sang grupo nga Hamas (Islamic Resistance Movement). Sa dikit nga mga inaway sang tangke batuk sa hangaway, ginpakita sang al-Qassam ang madalom nga ihibalo sini sa mga taktika kag kagamitan sang Israel.

Sandig sa tigpamaba sini nga si Abu Obieda, napalupok kag nabungkag sang al-Qassam ang indi magnubo sa 22 ka sakalyan militar sa una nga 48 oras pa lang nga pagpanakop. Sa ikaduha nga higayon, ginkibot sini ang Israel Defense Force (IDF), nga kalabanan wala sang inagihan sa aktwal nga pakig-away. Madamo ang napatay sa IDF, kabahin ang kumander sang batalyon sang mga tangke.

Nagasalig ang Hamas nga mapaslawa sini ang anuman nga pwersang Israeli sa duta kung sa diin suportang masa. Madasig kag likom nga nagabalhin-balhin ang mga hangaway sini gamit ang milya-milya nga mga tunnel ukon lulutsan sa idalom sang Gaza. Ang mga tunnel nga ini ang wala nagakawasak sang pagpamomba, indi mahimo nga sudlon sang mga tangke kag may kaugalingon nga sistema sang komunikasyon nga indi sakop sang elektронiko nga sarbeylans sang Israel.

Ang Hamas ang nagahari nga partido sa Gaza. Produkto ini sang nauna nga intifada ukon pag-alsa sang masa sadtong 1987 kag may lapit nga kaantanan sa iban nga Islamikong grupo sa Middle East. Sad-

tong 2006, napili ini nga tigdumala sang Gaza. Wala sini ginbuy-an ang armadong pagbato bilang nagapanguna nga hinganiban batuk sa brutal nga pagpangsakop sang Israel. Sa nagligad nga mga tinuig, nagpauswag ini sang kaugalingon nga produksyon sang mga mortar, *rocket-propelled grenade* (RPG), sakalyan pagsalom, drone kag iban pa nga armas.

Katimbang sang mga operasyon sang Hamas ang iban nga mga armadong grupo sa Gaza pareho sang Al-Quds Brigade, Islamic Jihad kag Popular Liberation Front of Palestine.

Una na nga ginkibot sang al-Qassam ang Zionistang Israel sang ginlunsar sini ang Al-Aqsa Flood sadtong Oktubre 7. Wala napunggan, ukon natiktikan lang man, sang mga abanteng sistema sang sarbeylans, drone, elektronikong kagamitan, mga satelayt kag bisan sang adlaw-adlaw nga pagpang-atake sang pwersang Israeli ang sorpresang atake sini.

Base kay Obieda, produkto ang operasyon sang pila ka tuig nga preparasyon kag paghanas, pagtuon sa kinaiya kag kagamitan sang kaway, kag pagpanglansi sa dambuhala nga sistema sang sarbeylans sini. Planado, madasig kag maathag ang mga katuyuan sang pagpang-atake nga ginpatigayon halin sa duta, tubig kag mangin sa kahawaan gamit ang mga paraglider.

Isip balos sa kahuy-anan nga naangkon sa operasyon, nagpadyaw ang Israel. Katimbang ang US, ginbuy-an sini ang ginpasingki nga kampanyang henosidyo sa sibilyan nga populasyon sang Gaza. Sadtong Nobyembre 2, yara sa 25,000 tonelada nga bomba na ang ginhulog

sang US kag Israel sa Gaza, katumbas sang duha ka bombing nuklear. Wala pugong ang pagpangbungkag sini sa mga balay, ospital, eskwelahan, simbahan, sentro sang ebakwasyon kag mga imprastruktura sang tubig, kuryente kag telekomunikasyon.

Sugod Oktubre 7, masobra 10,000 na ang napatay sa pagpamomba sang Israel, masobra 4,100 mga kabataan kag masobra 2,600 kababainhan. Masobra 500 na ang mga masaker sang tingob-tingob nga pamilya. Wala sang luwas sa Gaza, target mangin ang mga tigpamahayag kag mga ambulansya.

Kadungan sang pagpamomba ang paghostage sang Israel sa mga sibilyan nga Palestino. Yara sa 4,000 mamumugon nga Palestino ang ginhostage sini sa mga kampo militar sang IDF. Naglab-ot naman sa 1,070 ang arbitraryo nga ginaresto sa West Bank kag East Jerusalem. Nakaagum sila sang grabe nga tortyur, pagpangastigo, pagpakahuya kag pagpanakit sa kamot sang mga suldado kag armado nga settler nga Israeli.

Sa pihak sang terorismo sang Israel, nagpahayag ang Hamas sang kahandaon nga hilwayon ang tanan nga mga bihag nila sa Al-Aqsa Flood paagi sa negosasyon. Sa aktwal, naghilway na ini sang mga kababainhan, bata kag mga tigulang sa makitawhanon nga basehan. Ginpahayag mismo sang mga nahilway ang maayo kag patas nga pagtratar sa ila sang mga hangaway.

Mga grupo nga kontra-hunta, naglunsar sang 1 ka semana nga opensiba sa Myanmar

I ndi magnubo sa 100 detatsment sang reaksyunaryong hubon sang Myanmar ang naperdi sang mga armado nga pwersa nga kontra-hunta sa halos isa ka semana nga koordinadong opensiba sini sa rehiyon sang Shan. Apat ka syudad ang naagaw kag ginatos ka armas, mortar, kanyon kag mga bala, pati anom ka tanke kag isa ka armored vehicle, ang naagaw.

Ginbansagan nga operasyon 1027, nagsugod ang mga opensiba sadtong Oktubre 27. Ginlunsar ini sa Three Brotherhood Alliance, isa ka alyansa nga ginbug-os sang Arakan Army, Ta'ang National Liberation Army kag Myanmar National Democratic Alliance Army, pareho nga mga hangaway sang mga etniko nga grupo sa Myanmar. Sa isa ka pahayag, ginhambal sang alyansa nga tulod ang opensiba sang kagustohan nga "pangapinan ang mga sibilyan, iduso ang kinamatarung nga depensahan ang kaugalingon, ipabilin ang kontrol sa kaugalingon nga teritoryo kag atubangon ang mga atake kag pagpamomba sang hunta-militar." Sa hinanali, katuyuan sini nga isikway ang hunta halin sa na-aminhan nga bahin sang Shan. Sa pangmalawigon, determinado ini nga padayon nga pagbato tubtob lubos nga mapaslaw ang diktadurang militar, isa ka kumon nga handum sang pumuluyo sa Myanmar.

Bilang suporta, magkadungan nga gin-atake sang mga pwersa sang People's Defense Forces, Kachin Independence Army kag Karen National Liberation Army ang mga pwersa sang hunta sa ila nga mga nasakup-an. Madamo nga iban pa nga mga armado nga grupong etniko ang nagsuporta kag aktwal nga nakigbahin sa mga opensiba.

Sandig sa pahayag sang alyansa, masobra 100 ka tropa sang hunta ang napatay kag madamo ang napilasan sa una nga lima ka adlaw pa lang sang opensiba. Masobra 60 ka tropa, kabahin na ang isa ka bug-os nga yunit nga may 41 ka suldado, ang nagsungka imbes nga magbato.

Isip balos, ginpabaskog sang hunta ang pagpamomba halin sa kahawaan sa mga sibilyan nga komunidad sa Shan. Masobra 25,000 na ang napilitan nga maghalin sa ila mga komunidad kag nagpasilong sa kasikbit nga mga estado ukon nagtabok sa China.

Ang Shan State ang isa ka rehiyon nga makit-an sa dulunan sang Myanmar kag China. Mayor nga ruta ini sa dako nga bahin sa tunga sang duha ka pungsod. Nagatabok man diri ang duha ka pipeline kung sa diin naga-usoy ang milyon kubiko metro nga lana halin sa mga offshore rig sang Myanmar padulong sa China. Krusyal ang rehiyon sa proyekto nga One-Belt-One-Road sang China.

Sadtong Oktubre 31, ginanunsyo sang alyansa nga naagaw sini ang anom ka banwa sa Shan, kabahin ang duha kung sa diin naga-agi ang mga eksport sang hunta padulong China. Tungod apektado ang komersyo, nagpanawagan na ang China sang "hinanali nga untat-lupok" agud tugutan nga makatabok ang mga trak nga nagadala sang mga produkto.

Nagadilaab nga brutalidad

Sugod sang gin-agaw sang hunta ang estado nga poder sadtong 2021, naglab-ot na sa 4,000 ka sibilyan ang ginpatay sini kag masobra 10,000 ang arbitraryo nga ginbilanggo.

Sadtong Oktubre 24, ginpagwa sang United Nations (UN) ang espesyal nga report nga nagdetalye sa mga krimen sa gyera kag krimen sang hunta batuk sa pumuluyo. Pi-

nakalutaw ang patarasak nga pagtarget sa mga sibilyan gamit ang mga bomba, pagpatay sa mga sibilyan ukon kombatant nga nadakop sa mga operasyon kag malaparan kag hungod nga pagpangsunog sang mga balay kag iban pa nga sibilyan nga imprastraktura.

Sa ulihi nga mga binulan lang, nagtaas sang 600% ang isip sang mga airstrike sang hunta kumpara sa nagligad nga tuig. Isa sa pina-kaulih nga kaso ang pagpamomba sa isa ka refugee camp sa Mung Lai Hkyet sa Kachin State sadtong gab-e sang Oktubre 7. Bente otso ka refugee, kabahin ang siyam ka kabataan, ang gilayon nga napatay. Masobra 60 ang napilasan.

Lapnagon ang madamuan nga pagpamatay sa mga sibilyan kag pilason nga mga hangaway sa rehiyon sang Sagaing. Ang mga hungod nga pagpangsunog naman sang mga balay, tindahan, simbahan kag mga salakyan ang nalista sa mga rehiyon sang Sagaing, Magway, Chin, Kayin kag Kayah. May mga kaso nga bug-os komunidad ang ginsunog.

Bastante ang ebidensya nga natipon sang UN may kaangtanan sa paglunsar sang mga pwersang hunta sang "pinakamataas nga lebel sang pagpamintas kag kahalitan" sa mga biktima sini pareho sang pagpanglugos gamit ang mga butang kag nagkalain-lain nga porma sang pagpakahuya, mutilasyon, gang ukon serial rape kag sekswal nga pagpangulipon. Kabahin sa mga biktima ang mga bata. AB

Gaza, ginhimo nga lulubngan sang mga bata

Nakahinun-anon sang Ang Bayan si Kaupod Coni Ledesma agud hibal-on ang panan-awan sang Special Office for the Protection of Children sang National Democratic Front of the Philippines may kaangtanan sa kahimtangan sang mga bata sa Gaza sa tunga sang wala untat kag wala may ginapili nga mga atake sang Israel. Base sa nagkalain-lain nga mga balita, kasubong nga lulubngan na ang Gaza sang mga bata, kung sa diin indi magnubo sa 40% sang mga napatay nga Palestino, kag nagadako pa, amo ang mga bata.

Ang Bayan (AB): Kaangot sa napanahon nga palayag sang NDFP SOPC bahin sa pagmonitor kag pagpasiguro sa kinamatarung sang mga bata sa tunga sang mga armadong banggianay, ano ang tindog sang NDFP sa padayon nga okupasyon kag paglapas sa tawhanon nga kinamatarung sa Gaza?

Coni Ledesma (CL): Madugay na nga nagapanindugan ang NDFP para sa kinamatarung sang pumuluyong Palestino para sa ila nga kadutaan. Ang nagaluntad nga inaway nga ginalunsar sang Hamas kag pumuluyong Palestino ang gyera para sa pungsodnon nga kahilwayan.

Ang nagakahitabo subong sa Gaza ang genocide. Ang ginhimo sang Israel amo ang hayag nga paglapas sa International Humanitarian Law.

Kag ang pinakamalala nga trahedyang nga ang mga bata ang pinakadako nga biktima sang sini nga gyera. Ginatantya nga 40% sang mga biktima. Indi pa upod diri ang mga bagobun-ag nga lapsag nga nagkalamatay sa incubator tungod sa kawad-on sang lana nga wala gintugot sang Israel nga makasulod sa Gaza.

Ginapatay sang gyera sa Gaza ang bwasdamlag sang pumuluyong Palestino. Pero lig-on ang pumuluyong Palestino. Lapaw sa 75 ka tuig na sila nga nagahimakas para makabalik sa ila nga duta. Mahimo nga mapatay sang mga bomba ang ginatos sa ila, pero ginatos nga sobra pa ang magabangon kag igapadayon ang ila paghimakas.

AB: Ano ang pagkapareho kag kinalain sang sitwasyon sang

mga bata sa tunga sang armado nga banggianay sa Pilipinas kag Palestine?

CL: Ang mga Palestino ang ginpalayas sa ila kadutaan. Sa isa ka bahin, may kapareho ini sa mga lumad nga nagakapilitan nga maghalin sa ila mga kadutaan kag puluy-an tungod sa militarisasyon. Pareho sang mga Palestino, ang mga Lumad kag iban pa nga mga pumuluyong Pilipino sa kabukiran ang ginapangbomba. Ang mga Palestino ang biktima sang pagpamomba sang Israel kag ang mga Pilipino sa kabukiran ang ginabomba sang reaksyunaryo nga militar.

Ang kinalain kay tanan nga pumuluyo sang Gaza ang target sang pagpamomba, istraping kag pagpangaresto sang Israel. Mga ordinaryo nga pumuluyo sila nga ginwasak ang mga puluy-an kag ginpatay ang ila mga pamilya. Sa kaso sang Pilipinas, ang target sang (pagpamomba sang) militar amo ang pumuluyo sa kabukiran nga ginapasibangdan nga tigsuporta sang New People's Army, kag indi ang mga pumuluyo nga yara sa syudad.

AB: Ano ang mga tikang nga ginhahimo sang NDFP agud mabuyagyag ang malala kag mabaskog nga paglapas nga ini sa lokal kag internasyunal nga lebel?

CL: Nagpagwa sang pahayag sang pagkudena ang NDFP sa agresyon sang Israel. Nagpagwa man sang mga pahayag ang Special Office of the Protection of Children isip pagpakamalaut sa pagpatay sa mga bata sa Gaza. Nagpagwa man sang pila ka pahayag ang PKP isip pagkudena sa agresyon.

Magluwas sa mga ini, ang mga pwersa sang NDFP sa Pilipinas kag iban nga pungsod ang nakigbahin sa nagkalain-lain nga hublag batuk sa genocidal war sang Israel.

AB: Ano ang dapat nga himuon sang mga tigpangapin sa kinamatarung sang mga bata, tigpangapin sa tawhanon nga kinamatarung, mga pumuluyo nga mapinalanggaon sa kahilwayan kag mga rebolusyonaryo sa Pilipinas kag sa bug-os nga kalibutan sa atubang sang nagasingki nga mga Zionistang atake sa pumuluyo kag kabataang Palestino?

CL: Una sa tanan, ginasugyot ko nga maghiwat sang porum kag iban pa nga mga talakayan nga magahatag sang impormasyon sa publiko may kaangtanan sa mga kabangdanan sa likod sang pag-atake sang Israel sa pumuluyong Palestino. Kinahanglan matalakay ang kasaysayan sang mga Palestino nga ginpalayas sa ila kadutaan. Madamo pa sa gihapon ang nagapati nga ang Israel ang naagrabyado. Wala sila nakahibalo nga ang mga Palestino ang ginagawan sang ila nga dutang puluy-an kag nagapuyo subong sa isa ka okupado nga teritoryo.

Nagapanawagan man ako sa tanan nga pumuluyo nga mapinalanggaon sa kahilwayan, indi lang sa Pilipinas kundi sa bug-os nga kalibutan, nga makigbahin sa mga hublag nga nagapanawagan sa pagpapatay sa gyerang agresyon sang Israel. Bugtong nga ang nagaugyon nga tingog sang pumuluyo sa kalibutan ang makapauntat sa gyera nga ini.

15-anyos kag isa pa, ginlugos sang mga suldado sang 94th IB

Duha ka kaso sang pagpanglugos sang mga suldado sang 94th IB ang ginreport sang mga residente sang Barangay Carabalan, Himamaylan City, Negros Occidental. Nahitabo ang krimen sang maghiwat sang bayle (sinaot) ang mga suldado sa barangay sadtong ulihi nga semana sang Agosto. Sa gab-e sang sinaot, nasaksihan sang mga residente ang pagpalapit sang lima ka lalaki nga suldado sang 94th IB kag pagpamilit nila nga updon ang 15-anyos kag isa pa ka dalaga sa ila nga kampo.

Natandaan sang mga residente ang nawong sang lima ka mga tropa nga kabahin sa Retooled Community Support Program (RCSP) nga nagatinir sa lugar. Base sa pamilya sang mga biktima, nakasuksok sang uniporme sang militar sang nagpuli pagkasunod adlaw ang duha ka dalaga.

Pagpatay. Gintiro sang wala pa nakilala nga personahe ang tigpamahayag nga si Juan Jumalon sang 94.7 Calamba Gold FM sa Calamba, Misamis Occidental samtang nagabalita sa radyo sadtong Nobyembre 5 sang aga. Nakuhaan sa live nga bidyo sa Facebook ang pagtiro sa iya.

Sa Sorsogon, ginpatay sang mga binayran nga hitman sang militar ang mangunguma nga si Arnel Halum sadtong Nobyembre 5 sa Sityo Kaman-dag, Barangay San Pascual, Casiguran. Nagabulig siya sa iya nga bayaw sa pagpamanit sang lubi sang ginluthang.

Pag-aresto. Gintago sang 203rd IBde kag gindingutan sang mga kinamatarung ang mga Pulang hangaway nga sila ni Sonny Rogelio (Ka Ed) kag Sonny Sambutan (Ka Omeng) nga nadakop sadtong Oktubre 17 sa Sityo Manambao, Barangay Santa Cruz, Bongabong, Oriental Mindoro. Natultol sang pamilya si Rogelio sadtong Nobyembre 2 sa AFP Medical Center sa V. Luna, Quezon City, wala pa nakit-an tubtob subong si Sambutan.

Sa Camarines Norte, gindakop kag ginbilanggo sang 9th IB ang tumandok nga si Erick Andaya sadtong Setyembre 23 sa Barangay Malaya, Labo. Upod ang biktima sang iya mga katribu nga nagdinalagan sang ginpangtiro sang mga suldado.

Blokeyo sa pagkaon. Nagtuga sang lapnagon nga gutom kag kaimolon ang pagharang pang-ekonomiya nga ginpapanaog sang mga yunit sang 2nd ID sa Barangay Lumutan kag Barangay Pagsangahan, General Nakar, Quezon. Ang blokeyo ang ginpatuman pila ka semana sugod sang ginsugdan sang 80th IB, 1st IB kag sang pulis ang operasyon kombat sa banwa sadtong Setyembre.

250 ka pabrika, ginsira sang mga protesta sa Bangladesh

NAGSIRA ANG MASOBRA 250 ka pabrika sang panapton sa Bangladesh halin sang nagligad nga semana sa atubang sang pagprotesta sang linibo ka mamumugon sini. Naglupok ang kaakig sang mga mamumugon pagkatapos sang tanyag sang Bangladesh Garment Manufacturers and Exporters Association (BGMEA), hugpong sang mga tag-iya sang pabrika, sa ahaw nga 25% nga pagsaka sang bulanan nga minimum nga sweldo ukon 10,400 taka (\$90) halin sa nagaluntad nga 8,300 taka (\$75 ukon ₱4,125).

Masyado ka layo ini sa ginaduso nila nga pagtaas padulong sa 23,000 taka (\$209) nga base sa ila "pinakamanubo nga minimum" para mabuhi nila ang ila nga mga pamilya. Ulihi nga nagtigayon sang negosasyon para pasakaon ang ila sweldo sadtong 2017.

Isip sabat, mapintas nga ginbungkag sang mga pulis ang mga protesta paagi sa tear gas, sound grenade kag shotgun pellets. Duha ka mamumugon ang napatay sa mga pagbungkag nga ini.

Hilwayon ang Palestine! Masobra 600 ang nagprotesta sa embahada sang Israel sa Bonifacio Global City, Taguig City sadtong Oktubre 31, para sawayon ang okupasyon, wala-untat nga pagpamomba, kag henosidyo sang Zionistang gubyrno sang Israel sa Gaza. Ginpangunahan ang protesta sang International League of People's Struggles (ILPS) kag Bagong Alyansang Makabayan (Bayan). Bag-o sini, nagprotesta ang mga Moro sa Manila sadtong Oktubre 26 isip kabahin sang serye sang mga protesta nga ginlunsar sa Bangsamoro sa nagligad nga semana. Naglunsar man sang mga protesta sa Cebu.

Ipakita ang mga desaparesidos. Nagtipon ang mga himata, tigsuporta kag grupo sang tawhanon nga kinamatarung sa Quezon City sadtong Nobyembre 2 para liwat nga ipanawagan ang pagpalutaw sa mga biktima sa pilot nga pagkadula sang estado. Sa idalom ni Marcos Jr, 11 na ang nalista nga desaparesido.

Protesta kontra taas-presyo sang petrolyo. Isa ka koordinado nga protesta sang mga drayber kag opereytor sang dyip ang ginpatigayon sa Metro Manila sadtong Oktubre 24 para sawayon ang liwat nga pagtaas sang presyo sang mga produkto nga petrolyo sa ika-13 nga higayon halin sadtong Hulyo. Sa ulihi nga pagsaka, ginatantya nga naglab-ot na sa ₱19/litro ang gindugang sa diesel samtang halos ₱14/litro ang nadugang sa presyo sang gasolina kag kerosene halin sang sugod sang tuig. May yara sang kaudungan nga protesta sa mga syudad sang Baguio kag Cebu, kag sa Iloilo kag Bacolod isa ka adlaw bag-o sini.

Husto nga kumpensasyon sa mga rider, ihatag. ginatos ka mga rider ukon mga tigdeliber sang kumpanyang Grab ang nagprotesta sa Quezon City sadtong Oktubre 25 para sawayon ang indi makatarunganon nga pagbuhin sang ₱10 nga kita nila kada deliberi. tungod sa buhin, ang sang una nga ₱45 nga minimum nga ganar nila sa deliberi ang mangin ₱35 na lang. ginkundenar man sang grupo ang pagkakas sang Grab sa siyam ka drayber nga nakigbahin sa asembleya sadtong Oktubre 19.

Nobyembre 8, 2013

ginlamon sang tubig ang

Tacloban City

sa tunga sang superbagyong

YOLANDA

kung sa diin naglab-ot sa

10,000

ang **napatay** ukon **nadula**.

\$14.3 bilyon

ayuda militar ang sugyot nga ihatag sang **US** sa **Israel** sa tunga sang mga **krimen sa gyera** kag **henosidyo** sa **Gaza** nga sangkad nga gin kundenar mangin sa sulod sang **US**.

120

pungsod ang nagpabor sa resolusyon sa **United Nations** para sa "**humanitarian truce**" sa Gaza sadtong Oktobre 27, samtang 14 ang nag kontra sa duso sang **US** kag **Israel**, kag 45 ang nag-*abstain*, kabahin ang Pilipinas.

5.9 milyon

Palestino nga distiyero sa bug-os nga kalibutan, kadam-an mga apo sang mga pamilya nga napalayas sadtong panahon sang **Al Nakba**. Sila ang pinakadako kag pinakadugay na nga grupo sang *refugee* sa kalibutan.

57.37%

ginsaka sang bayad-utang sang Pilipinas sadtong Set yembre kumpara sa Set yembre 2022, kadungan ang pagdako sang utang **halin sang P13.5 trilyon padu long P14.2 trilyon** sa pareho nga panahon.

160,000

kaso batuk sa Monsanto (ginapanag-iyahan subong sang Bayer) kaangot sa malain nga epekto sang pestisidyo nga **Roundup** sa ikaayong lawas sang tawo.

MONSANTO

Sini nga Nobyembre, ginsugo sang isa ka korte sa **US** ang kum panya nga magbayad sang danyos nga **\$332 milyon** sa isa ka nagkakanser tungod sa pestisidyo.

90%

sang datus sa mga "**internet cloud**" ukon mga **data center** ang ginahambal nga "**junk**" ukon basura.

Sandig sa mga kritiko, usik sa re kurso nga enerhiya kag tubig ang mga **data center** (nga gina bug-os sang 100 milyon *computer server*) pareho sang ginapadalagan sang **Google** kag **Microsoft**.

Kagaruk sang nagligad nga eleksyon pangbarangay

Liwat nga nagbarakang sa nagligad nga eleksyon pangbarangay ang kagaruk sang reaksyunaryo nga eleksyon sa Pilipinas. Pareho sang una, gingamit ini sang mga dinastiyang pampulitika para konsolidahon ang ila gahum kag maghanda para sa masunod nga mga eleksyon.

Sugod Agosto 28 tubtob sang adlaw sang piniliang sadtong Oktubre 30, lapnagon ang kapintas kag pagpang-ipit sang mga pulitiko sa ila mga kasumpong, pagbakal sang boto, pagpasilabot sang mga dalagko nga pulitiko, agalon mayduta kag negosyante, kag interbensyon sang militar.

Yara sa 32 ka insidente lang sang kalakasan sa eleksyon ang nalista sang Commission on Elections (Comelec). Sa mga kaso nga ini, 19 ka tawo ang ginpatay samtang 19 ang napilasan. Sa report sang ahen-sya, wala pa 200 ang kaso sang pagbakal sang boto. Masyado ka layo ang isip nga ini sa kamatuoran.

Lapnagon nga baklanay sang boto

Sa Bukidnon pa lang, nareport ang baklanay sang boto sa tanan nga 464 ka barangay sa prubinsya. Minilyon ka piso nga pondo ang ginbubo sang mga pulitiko kag negosyante sang prubinsya para sigurohon ang pagdaug sang ila mga "manok." Yara sa ₱700-₱1,000 ang baklanay sang kada boto para sa pagkakapitan.

Suportado sang dunot nga mga kandidato ang notoryus nga mga kriminal kabahin ang pamilya Delamace sa Cabanglasan nga nagakontrol sa tatlo ka barangay (Freedom, Dalacutan kag Silae). Nagasinampaw ang krimen sang pamilya sa mga residente, kabahin ang pagpangastigo, pagpangagaw sang duta kag pagpatay sa ila mga kasumpong.

Sa banwa sang San Fernando, wala sang ginhimo nga aksyon ang mga pulis kag suldado sa pagsabwag sang kahadlok ni Nonong Salusad, pamunuan sang paramilitar. Ginpangilkilan niya sang ₱200,000 ang

mga nagdalagan sa pagkakapitan sa lima ka barangay. Sa Barangay Kibungog, gindagit niya ang ₱750,000 nga pondo sang duha ka kandidato sa pagkakapitan nga kasumpong sang iya ginasuportahan.

Sa Sorsogon, nalista ang baklanay sang boto nga ₱300-₱1,300 para sa pagkakapitan. May mga kaso nga parehong tinawo sang mayor ang nagapadalagan nga magkasumpong nga kapitan.

Kasabwat sang pinakadalagko nga pulitiko ang mga suldado kag pulis. Sa Sorsogon, nagkatag ang mga suldado sang tag-isa ka iskwad sa mga barangay sugod sang Oktubre 27. Sa Laguna, nagtambak sang mga suldado halin sa 1st IB kag mga tangke de gyera sa banwa sang Santa Maria sugod sang Oktubre 1. Ginkatag ang mga tropa sa lugar sa tabon sang pagpabilin sang seguridad sa banwa may kaangtanan sa piniliang sa barangay.

Atake sa mga progresibong kandidato

Pareho sang nagligad, target sang mga pwersa sang estado ang mga progresibo kag makipungsodnon nga kandidato sa eleksyon pangbarangay.

Sa Batangas, gintuyo nga punggan sang 59th IB ang pagkandidato ni Ronald Ramos bilang kapitan sa Barangay Macalamcam A, Rosario. Malisyoso nga gin-akusaran siya nga may kaangtanan sa rebolusyonaryong kahublagan sa prubinsya para hatagan-rason ang pagpang-ipit sa

iya.

Sa Bukidnon, mga tinawo mismo sang mayor sang banwa sang Quezon ang nanghilabot kag nangguba sa mga kandidato nga aktibista. Nahadlok ang alkalde nga magdaog sa poder ang pila ka progresibo nga mahimo mangin katimbang sa paghimakas sang pumuluyo para sa ila mga kinamatarung.

Nagpadalagan man ang National Task Force-Elcac sang pila ka mga tinawo sini sa Bukidnon. Ginpadalagan kag ginpondohan sang mga ini ang mga traydor nga "nagsurender" sa syudad sang Malaybalay kag Valencia. "Kuligot" ukon perdi tanan ang mga ini.

Wala untat ang Red-tagging sa sulsol sang mga ahente sang estado sa madamo nga bahin sang pungsod. Nalista ang mga kaso nga ini sa Cebu City, sa Tondo, Manila kag iban pa nga lugar. Nanagtag sang mga polyeto sa magkasikbit nga mga banwa sang Pavia, Zarraga kag Iloilo City sa Iloilo batuk sa mga lider nga nanguna sa paghimakas masa sa tagsa nila ka mga lugar.

Magluwas sa mga kaso sang kalakasan kag pagbakal sang boto, ginsaway sang grupo nga Kontra Daya ang pagsulay sa elektroniko nga sistema sang eleksyon sa duha ka barangay sa Cavite kag isa sa Quezon City. Base sa grupo, ang paggamit sa elektroniko nga sistema ang magapalala lang sang pagpangdaya sa eleksyon tungod mas dali ini nga matago.

AB

Luwason ang Cancabato Bay sa reklamasyon

Napulo ka tuig sugod sang ginwasak sang storm surge nga dala sang super-bagyo nga Yolanda ang syudad sang Tacloban, wala pa sa gihapon sang signipikante nga tikang ang lokal nga gubyrno para likawan nga masulit ang trahedy. Sa baylo, nagduso pa ini sang proyekto nga reklamasyon nga indi lang kabaliskaran sa pagpangaman, kundi magawasak pa sa bug-os nga ekosistema sang Cancabato Bay kag magapatay sa palangabuhian sang madamo nga mangingisda nga nagasalig diri.

Natumpok sa linaw ang madamo nga pagkabutang pareho sang guba nga balay, kagamitan kag salakyan nga ginbilin sang storm surge. Nakaapekto ini sa panguha nga isda kag manggad sa dagat. Pero imbes nga hawanan kag tinloan ang linaw, nangin solusyon sang lokal nga gubyrno ang tambakan ini kag patyon.

Tuig 2015 una nga gintulod sang lokal nga gubyrno sang Tacloban ang ₱3.46 bilyon nga proyektong Tacloban Causeway Project bilang pampugong kuno sang storm surge, solusyon sa trapiko, kag pagpauswag sang turismo. Upod ini sa iban pa nga proyekto nga taytay kag karsada sa Samar kag Leyte nga ginduso sang Japan International Cooperation Agency. Kabahin sang pondo nga pagagamiton sa konstruksyon ang mga utang sang Asian Development Bank kag iban pa nga imperyalistang institusyon.

Target sang proyekto nga magbutang sang 2.6 kilometro nga kalawigan kag masobra apat ka metro kataason nga causeway ukon nakaalsa nga sementado nga dalan sa embankment ukon baybayon sang linaw halin sa sentro sang syudad (Magsaysay Blvd.) padulong sa Barangay San Jose (Kata-isan Point). Para mahimo ini, pagatampukan sang bato kag duta ang humok nga bahin sang baybay para mangin tungtungan sang kalsada. Para indi lubos nga maharangan ang ilig sang tubig, magabutang sang mga culvert sa lima ka estratehiko nga pwesto sang istruktura.

Sugod pa lang sang proyekto, ginpamalabagan na ini sang mga

apektado nga mga residente kag mangingisda. Pagahawanan sini ang baybay kung sa diin napwesto ang ila mga sakayan kag pati man ang ila mga pamalay. kahibalo sila nga indi ini lain sa patakaran sang syudad sadtong 2013 nga "40-metro no build zone" ukon pagbawal nga magtukod sang balay sa 40 metro halin sa baybay nga nagpalayas sa ila halin sa ila mga komunidad. Imbes nga matuod nga rehabilitasyon, gingamit sang gubyrno kag kasabwat sini nga dumuluong nga bangko ang bagyo para agawon sa mga mangingisda ang ila duta, pati man ang baybay kag linaw.

Sandig sa Save Kankabatoc Advocacy, isa ka alyansa sang mga residente, mangingisda kag mga maki-kinaiyahan nga grupo, wala sang basehan ang ginahambal sang JICA kag lokal nga gubyrno nga mga "benepisyo" kag "pagkinot" nga maangkon sang mga Taclobanon halin sa causeway kag reklamasyon.

Indi makapugong sa ano man nga storm surge ang causeway, hambal pa sang grupo. Wala gani ini sa husto nga lokasyon. Sa baylo, pagapungon sini ang ilig sang tubig pagwa sa syudad nga mahimo magresulta sa mas saku kag wala nagahubas nga

mga baha. Idingot sini ang palangabuhian sang masobra 1,000 ka mangingisda kag ila mga pamilya. Indi man ini makaresolbar sa trapiko tungod namalibad na nga magbyahe ang mga drayber diri. Hambal nila, wala man sila sang makuha nga pasahero sa sini nga dalan. Dako man nga bahin sang kultura kag kasaysayan sang Tacloban ang linaw.

Nasayod ang grupo nga kabahin ang causeway sa mas masangkad kag malain nga plano sang lokal nga gubyrno nga i-reclaim ukon tampukan ang 400 ektarya sang Cancabato bay kag "itransporma" ini sa sentral nga distritong pangnegosyo. "Pagapatyon sini ang linaw, kag ang bug-os nga ekosistema diri para hatagan-dalan ang pagtukod sang mga edipisyo kag komersyal nga sentro nga nagapanguna nga panginpuslan sang dumuluong nga negosyo," hambal sini.

Indi "patay" ang Cancabato Bay, pareho sang ginapilit sang gubyrno para hatagan-rason ang mga proyektong reklamasyon. Sadtong 2003, gindeklarar pa ini sang lokal nga konseho sang syudad bilang isa ka protektado nga reservation area. Sa pagkamatuod, may 3,649 ka mangingisda halin sa 16 ka barangay ang nagapangabuhi diri. May yara ini sang danggit, tahong, seashell, alimango kag iban pa nga manggad sa dagat. May yara ini sang nabilin nga 26 ektarya nga bakawan.

Sadtong Oktubre 1 lang, ginpantat sang lokal nga upisina sang Department of Environment and Natural Resources ang

ang tanan nga operasyong reklamasyon sa linaw tuga sang kawad-on sang nagaka-igo nga permit sini kag pagkaguba sang protektado nga bakawan. Sa pihak sini, padayon nga ginapangapinan sang mayor sang syudad nga si Alfred Romualdez ang proyekto. ^{AB}

Paghari militar sang 8th ID sa Samar

Sa lagyo nga barangay sang Samar, nagapangibabaw ang kamot nga salsalon sang 8th ID sang Armed Forces of the Philippines (AFP). Layo sa mata sang publiko kag midya, ginapaluntad diri ang sikreto nga pag-abdak, detensyon kag pagbilanggo sa mga sibilyan sa ila mga komunidad kag pagpatigayon sang nag-kalain-lain nga pagpang-abuso militar. Bug-os nga ginapanginbabawan sang mga yunit militar ang mga sibilyan nga awtoridad.

Pag-abdak kag ekstrahudisyal nga detensyon

Indi magnubo sa 10 ang biktima sang pag-abdak kag sikreto nga detensyon sa kampo sang 8th ID sa Barangay Maulong, Catbalogan, Samar halin pa sadtong nagligad nga tuig. Nagapabilin sila nga nabilanggo, indi mabisita sang mga himata, kag wala sang ligal nga representasyon tubtob subong. Ginpaidalom sila sa emosyonal, pisikal kag mental nga tortyur sang berdugo nga mga suldado.

Kabahin sa mga biktima sila Mariel Rebato kag Monica Ogacho, pareho nga mga bag-o nga iloy, kag ila mga lapsag. Upod nila nga ginbilanggo sa kampo sila Marygrace Tambis Bicina, Renato Chokoy Rufo kag tatlo pa ka gin-abdak sang militar sadto man Marso. Ang iban sa ila ang gin-abdak halin sa gina-arkilahan nga balay sa Calbayog City sadto pang Disyembre 2022.

Nahibal-an sang rebolusyonaryong kahublagan ang ila kahimtangan sang pila sa ila gin-abdak ang temporary nga ginhilway kag nakareport sa BHB. Kabahin sa ginbuy-an ang apat nga Pulang hangaway nga gintahasan nga magserbe nga ahente militar.

Kontrol sang militar sa kabuhi sang sibilyan

Sa anom nga banwa sa Northern Samar, kasubong nga mga bilangguan ang mga baryo kag mga suldado ang mga tigbantay.

Sa Silvino Lobos, kontrolado sang mga suldado ang pagsulod-gwa sang mga residente sa kada baryo. Sin-o man ang magkadto sa bukid ukon manrabaho ang magapirma sa log-

book kag ginadakop ang sin-o man nga yara sa gwa nga wala diri. Natallana kung pila ka oras lang pwede nga mag-gwa.

Sadtong Abril, lima ka beses nga ginbomba halin sa kahawaan kag gin-istraping ang Barangay Senonogan de Tubang, Silvino Lobos. May adlaw nga lima ka beses ginpatigayon ang pagpamomba, gamit ang 10 ka rocket, kadungan ang apat ka beses nga pagpalupok sang kanyon kag pagpang-istraping. Tatlo ka mangunguma ang direkta nga ginpalukpan sang mga suldado. Magluwas diri, lapnagon ang mga krimen sang militar pareho sang pagpangawat sang manok kag kagamitan panguma, pagguba sa balay, pagbungkag sang pananom, kag ilegal nga detensyon.

Halos pareho ang kahimtangan sa mga banwa sang Las Navas kag Catubig kung sa diin nakatag naman ang 3rd IB, 20th IB kag 19th IB. Bantay-sirado ang tanan nga ginadalla sang mga mangunguma sa bukid. Sa pila ka baryo, bawal magpagwa sang bisan isa ka lata sang bugas kung indi ini luto kag nabutang sa ba-

lunan.

Sa Mapanas, gamay kag Palapag, ilabi nga mas hugot ang paghari militar sang 74th IB. Ginapalista sang mga suldado ang eksakto nga lugar nga pagakadtuan sang mangunguma kag ginakuhaan sila sang piktyur. Ginabawalan sila nga magdala sang bugas sa uma kag dapat nabutang sa balunan ang sardinas nga balunan. Arbitrario nga ginapatuman ang mga lockdown sa tabon sang pagpanglaton sang Covid-19 bisan indi ini matuod.

Sa gab-e, isa-isa nga ginalibot ang tagsa ka balay agud isipon ang mga tawo nga nagadayon diri. kung magbag-o ang isip, pasabton ang upisyal sang barangay. Ginasundan kag sikreto nga ginapamatian ang pakighinun-anon sang mga tagabaryo sa ila mga panimalay. Ginapalista sa mga tindahan ang tanan nga ginbakal diri para ila nga mabantayan.

Lima ka tuig nga MO32

Sa nagligad nga lima ka tuig, naglala ang kalakasan militar sa Eastern Visayas. Gamit ang Memorandum No. 32, apat ka batalyon ang ginlapta sa rehiyon sa tunga-tunga sang Disyembre 2022 kag Pebrero agud "perdihon" ang "nabilin nga apat ka aktibong larangan gerilya" sa na-aminhan nga bahin sang Sa-

mar. Dugang ang mga ini sa tatlo ka brigada sang 8th ID nga kasamtangan ginapamunuan ni Maj. Gen. Camilo Z. Ligayo.

Kung pagasumahon, wala na sang basehan ang Memorandum 32 nga una nga ginpapanaog sang rehimen Duterte sadtong Nobyembre 22, 2018. Ini tungod ginkakas na ang "state of national emergency" sa Mindanao sadtong Hulyo 27 nga nagserbe nga basehan sini. AB

